

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. ג' משקין אסורין משום גלוי מים ויין וחלב כמה ישוהו ויהיו אסורין כדי שיצא הרחש ממקום קרוב וישתה ... כדי שיצא מתחת אוזן כלי וישתה ... ויחזור לחורו 2
- ב. השוחט בסכין ונמצאת פגומה 4
- ג. הוי ספק וודאי ואין ספק מוציא מידי ודאי 5
- ד. טבל ועלה ונמצא עליו דבר חוצץ אף על פי שנתעסק באותו המין כל היום כולו לא עלתה לו טבילה עד שיאמר ברי לי שלא היה עלי קודם לכן ... דאיכא למימר העמד טמא על חזקתו ואימא לא טבל 6
- ה. שחט את הושט ואח"כ נשמטה הגרגרת כשרה נשמטה הגרגרת ואח"כ שחט את הושט פסולה 8
- ו. שחט את הושט ונמצא הגרגרת שמוטה ואינו יודע אם קודם שחיטה נשמטה אם לאחר שחיטה נשמטה זה היה מעשה ואמרו כל ספק בשחיטה פסול .. 9
- ז. כל ספק בשחיטה ... לאתווי ספק שהה ספק דרם 10
- ח. והילכתא כוותיה דרב הונא כשלא שיבר בה עצם והילכתא כוותיה דרב חסדא כששיבר בה עצם ... הוה עובדא וטרף רב יוסף עד תליסר חיותא כמאן כרב הונא ואפילו בקמייתא 11
- ט. עד אחד נאמן באיסורין 13
- י. בית אפל אין פותחין בו חלונות לראות את נגעו 17
- יא. יצא ובא לו דרך כניסתו 17
- יב. יכול ילך לתוך ביתו ויסגיר ... יכול יעמוד תחת המשקוף ויסגיר ... עד שיצא מן הבית כולו הא כיצד עומד בצד המשקוף ומסגיר ומנין שאם הלך לתוך ביתו והסגיר או שעמד בתוך הבית והסגיר שהסגרו מוסגר 19

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

דף י.

א. ג' משקין אסורין משום גלוי מים ויין וחלב כמה ישהו ויהיו אסורין כדי שיצא הרחש ממקום קרוב וישתה ... כדי שיצא מתחת אוזן כלי וישתה ... ויחזור לחזור

כבר התבאר במסכת סנהדרין דף ע. וע"ז דף ל. ולעיל דף ט: שבזמן הש"ס היה¹ גילוי – כלומר משקין שנתגלו ואוכלין שנתגלו, סכנה גדולה מפני הנחשים שאכלו ושתו מהם, והטילו שם ארס, וכתבו הטור והש"ע דעכשיו שאין נחשים מצויים בינינו לא חיישינן לגילוי ולכן קצרו בזה²,

וכתב אחד מגדולי האחרונים הגם עתה בארצות המערב הפנימי, יש הרבה מקומות דשכיחי בהו נחשים ועקרבים³, וצריכים לזהר בגילוי. כשם שאסור לאכול ולשתות דבר איסור, כמו כן אסור לאכול ולשתות דבר של סכנה ומרגלא בש"ס דסכנתא חמירא מאיסורא. ולפיכך דברים⁴ שאסרום חכמים משום סכנה כגון שלושה משקין המים והיין והחלב שנתגלו שיש לחוש שמא שתה מהן נחש והטיל בהן ארס, וכן דבש⁵ ויש אוסרים אף ציר⁶ ושום כתוש,

¹ עורך השלחן יו"ד קמז א ב ה

² ואין בזה משום דבר שנאסר במנין שאסור לעולם אף כשבטל הטעם דבגילוי כשנזרו לא נזרו רק על המקומות שנחשים מצויים וכך היתה התקנה שעל המקומות שאינם מצויים לא נזרו [טור וכ"כ התוס' פרק אין מעמידין ל"ה א]

³ פר"ח סק"א

⁴ טור יו"ד קמז

⁵ עיין פר"ח שהאריך בשיטות הראשונים בזה

⁶ טור שם הזכיר ציר ועיין ב"י דחמירא סכנתא ואיכא למיחש לציר. ובפר"ח הביא מחל' הראשונים והכריע דאיכא למיחש לציר.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אפי' אם שתו מהן אחרים ולא הוזקו אין לשתות מהן⁷, ושאר כל המשקין מותרין⁸.

ויין מזוג כל זמן שיש בו מעט יין, יש בו משום גילוי⁹.

כל המשקין¹⁰ האסורין משום גילוי שנתגלו בין ביום בין בלילה אסורין, ואפילו היה בצדן אדם ישן אין אימת ישן על הזוחלין. אבל אם אדם ער יושב בצידו אף על פי שאינו משמרו לא אסיר משום גילוי¹¹.

וכמה ישהו ויהיו אסורין, כדי שיצא הרחש מתחת און כלי וישתה ויחזור למקומו.

שיעור המשקין שיש בהן משום גילוי בכלי אין להם שיעור, הן רב הן מעט, בקרקע י"א שאם הם מ' סאה או יותר אז הארס בטל בהם ושרי ופחות מכאן אינו בטל ואסור וי"א איפכא שעד מ' סאה מותר לפי שהן מועטין ואם היה בהן ארס ניכר אם הם צלולין אבל כשהן יותר אפשר שיש בהן ארס ואינו ניכר בהן וטוב לחוש לדברי שניהם¹².

בקבוק מכוסה ואינו פקוק אסור, פקוק אם מהודק יפה. בכדי שינטל בפיקקו שיכול ליטול הכלי על ידי אחיזת הפקק לבדו בידו מותר, אבל אם אינו מהודק כל כך אסור משום דחיישינן שמא הנחש נטל הפקק וגילהו ושתה ממנו וחזר וכיסהו¹³.

⁷ ע"י בס' תוספת ירושלים שהוכיח מלשון מס' ד"א דאם היו מגילין כל הלילה גם במקום שאין נחשים מצויים ואין בו משום גילוי וחשש נחש ואפי' בציר ומוריים ואינך שאין בהם משום גילוי מ"מ בה"י מגולה כל הלילה יש בו סכנה ע"ש

⁸ י' בשיוורי ברכה אות ה' וביד אפרים שכ' בשם תשו' בית יהודה ח"ו"ד סי' כ"ה דבמקום שאוסרין מים מגולין לא מהני ס' רק השיעור הוא בכדי שתאבד המרה עיין שם וכדברים אלו מבואר גם בפר"ח ס"ק ג' והביא רא"י לזה עיין שם וע"י בשו"ת נשמת כל חי ח"ו"ד סי' ל"ט מ"ש בזה

⁹ גירסת הפרישה והפר"ח היתה כל שיש בו טעם יין ועיין פרישה שם שכתב אבל אין בהן טעם יין אפשר שאינו שותה הואיל ומים מעורבין הן. אך עיין בפר"ח שכתב משמע שאם אין בו טעם יין אין בו משום גילוי, ולא ידעתי מנין לו דהא בגמרא [עבודה זרה ל, א] סתם אמרו יין מזוג יש בו משום גילוי ומוכח בפרק אין מעמידין [שם] דאפילו מוזהב טובא, ומיהו בהא איכא למימר דאע"ג דמוזג טובא מכל מקום יש בו טעם יין דאם לא כן לא מקרי יין מזוג, אלא דאכתי קשה דאפילו תימא דאין בו טעם יין אלא קיוהא בעלמא מאן לימא לן דלא שתי נחש מיניה, ושמא י"ל דהטור מירי כשהיין מזוג בשאר משקין וכיון שאין בו טעם יין דינו כשאר משקין שאין בהם משום גילוי, ואם לזה כיון יפה כיון אבל ביין מזוג במים אין להתיר כלל בלא ראיה, וכן נראה דעת הרמב"ם [רוצח ושמירת נפש יא, ז] שכתב.

¹⁰ רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק יא הלכה יא, טור שם קמז

¹¹ פר"ח

¹² טור שם

¹³ פר"ח מהירושלמי.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

י"א¹⁴ שמשקים שנתגלו, עכשיו שאין נחשים מצויים בינינו¹⁵, מותר¹⁶. והרוצה להחמיר בזה גם בזמן הזה, יש לו על מי שיסמוך¹⁷, ובפרט במקומות שגם בימינו שכיחים נחשים¹⁸. ואם היו גלויים כל הלילה יש לחוש¹⁹.

וכן – גם לשיטת המחמירים בימינו – אין לחשוש מדין מים מגולים כשהם נמצאים במקרה, כי אין דרך נחשים להיכנס למקומות קרים²⁰.

נקט לסימן²¹ בדרך דמיחש חש – "ד"בש"מ"מ"י"ן"ח"לב"ש"ום"ר"ל שבזמן הזה אין איסור בגילוי כמ"ש הטור אלא הרוצה למיחש יחוש²².

ב. השוחט בסכין ונמצאת פגומה

יבואר להלן עמוד ב בעזה"ת.

¹⁴ שו"ע ונו"כ שם א

¹⁵ אין כאן משום דבר שבמנין שלא נגזרה לכתחלה אלא במקום דיש משום גלוי מדקאמרינן יין מבושל אין בו משום גילוי והרבה כיוצא שם וה"ה לדידן כולם כיון שלא נאסר לגמרי כנ"ל. ביאור הגר"א שם

¹⁶ נראה לי דבמקומות שהן מצויין חוששין לגזרת חכמים. ערך לחם למהריק"ש שם. ובפר"ח כתב בארצות המערב יש הרבה מקומות דשכיחי בהו נחשים ועקרבים, וגם פה ירושלים תוב"ב ואגפיה אף על פי שאין מצויין הרבה, מכל מקום מצויים קצת וראוי לכל ירא לנפשו להזהר בהם. ובמצרים זה שנה אחת בקירוב הניחו מין תבשיל אחד מגולה וכל אותם שאכלו מאותו תבשיל נסתכנו הרבה ובעל הבית מת ולמה נסכן עצמנו בדבר שבנקל יוכל האדם להזהר ממנו.

¹⁷ של"ה ח"א שער האותיות ד"ה איסור משקין שנתגלו; פר"ח יו"ד סי' קמז; מעשה רב סי' צה, ופאת השולחן סי' ב סק"ב, בשם הגר"א; בן איש חי שנה ב פרי' פינחס אות ט. וראה עוד בשו"ת פאת שדך סי' פו; ס' שמירת הגוף והנפש ח"א סי' מד. וראה באריכות פרטי הדינים באנציקלופדיה תלמודית, כרך ג, ע' גלוי, ובחלק א מבוא ד – השתנות הטבעים.

¹⁸ דרכ"ת שם סק"ו וסק"ז וראה בשו"ת ישא יוסף ח"ב סי' מו שלדעת רי"ש אלישיב גם בימינו ראוי שירא שמים יחוש לדעת הגר"א, אך מעיקר הדין יש מקום להקל, עיין שם.

¹⁹ עי' בס' תוספת ירושלים שהוכיח מלשון מס' ד"א דאם היו מגילין כל הלילה גם במקום שאין נחשים מצויים ואין בו משום גילוי וחשש נחש ואפי' בציר ומוריים ואיך שאין בהם משום גילוי מ"מ בהי' מגולה כל הלילה יש בו סכנה עי"ש. דרכ"ת י

²⁰ שו"ת שבה"ל ח"ו או"ח סי' סג אות ב.

²¹ פרישה שם ה

²² עיין בשל"ה דף ע"ט ע"ב שכתב דמ"מ שומר נפשו ירחק מזה. והא ראייה שהרי הטור כתבן לכל הדינים אחד מהם לא נותר ע"ש עוד. ובהנהגת החסיד הגר"א ז"ל כתוב ג"כ שהיה נזהר מאד בדבר זה ע"ש טעמו. ועי' במעשה רב מהגר"א אות צ"ה שכ' וז"ל גילוי אסור אף שאין נחשים מצויים בינינו והוא ז"ל הי' נזהר מאד בדבר עכ"ל ועי' בשו"ת עמק הלכה (מהרב מזיטל) חיו"ד סי' נ"ה מ"ש בזה ועי' בפרי תואר שם שהחמיר ג"כ בדין גילוי גם בזמננו אך כתב דכל זה הוא במדינות דשכיחי נחשים ועקרבים אבל במדינות דלא שכוחי אין לחוש לאסור כלל עיין שם ועי' בבלי"י ס"ק ב' שכ' דמ"מ יש לזהר גם בזמננו שלא לשתות בלילה מים מגולין משום שממות שקורין שפי"ן בל"א עכ"ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

ג. הוי ספק וודאי ואין ספק מוציא מידי ודאי

כבר התבאר במסכת פסחים דף ט: וע"ז דף מא: שכשיש ודאי איסור אין ספק שמא אירע דסר המתירו מוציא מידי האיסור.

ולכן בהלכות בדיקת חמין חולדה²³ שנכנסה עם לחם לבית בדוק מחמין, ויש ספק שמא אכלה החולדה את הלחם, אין ספק אכילת הלחם מוציא מידי ודאי חמין שהוכנס, ועל כן צריך לחזור ולבדוק את הבית מחמין.

וכן התבאר במסכת יבמות דף לה. שלכתחלה אסור לייבם ולא לחלוץ תוך ג' חדשים²⁴, ויבם שעבר וכנס את יבמתו תוך ג' חדשים וילדה, והרי הוא ספק בן של ראשון ספק בן של יבם, ותובע הספק כל נכסי המת שאומר שהוא בנו, והיבם אומר בני אתה ואני היורש, יחלקו הנכסים ביניהם²⁵.

מת היבם ורוצה הספק לחלוק עמהם בנכסי היבם, אין לו כלום, הם ודאי יורשים והוא ספק, ואין ספק מוציא מידי ודאי²⁶.

וכן אם מת הזקן כלומר אביו של היבם, ובאו הספק והיבם לחלוק בנכסיו, אין לספק כלום²⁷.

²³ בה"ל תלד א ד"ה אם יטלנו

²⁴ כמבואר בסימן קסד (סעיף א), כדי שיתברר אם היא מעוברת או לא, וכתב הבי"ש (סק"א) אפילו יבא אליהו ויאמר שאינה מעוברת אסורה ליבם, ואם עבר ויבם ונמצאה מעוברת אסורה לו משום אשת אה שלא במקום מצוה, אבל אם נתברר שאינה מעוברת מותרת לו, עיין שם.

²⁵ שו"ע סימן קסג סעיף ג

²⁶ כתב בערוה"ש (סעיף יח) בשם הירושלמי שאם מת אחד מהאחים של יבם, אין הספק נוטל כלום מנכסיו, שהרי היבם הוא יורש ודאי והספק אינו יורש ודאי, ופשוט דאיירי שהאח לא הניח יורשים, וגם הזקן אינו קיים, דאל"כ גם היבם אינו יורש כלל.

²⁷ שו"ע סימן קסג סעיף ה, דשמא בן המת הוא ואין לו חלק בנכסי היבם, והאב הוא היורש, ושמא בן היבם הוא והוא יורש אביו, ואין לזקן חלק בנכסי היבם, שאין לאב בירושת הבן כשיש לו בן. ובבי"ש (סק"י) הקשה לשיטת הרא"ש דלעיל גבי יבם וספק בנכסי מת דדוקא כשהאב חי חולקין, אבל כשהאב כבר מת הו"ל יבם ודאי נגד הספק (עי' לעיל הערה נד), א"כ ה"נ נימא שהזקן הוא ודאי יורש והספק הוא ספק, ואין ספק מוציא מידי ודאי, ותיירץ דגם הזקן אינו יכול לטעון שהוא יורש ודאי, שא"כ נמצא שבנו ייבם באיסור, ואינו יכול לטעון כן בתורת ודאי, עיין שם, ועיי' אבן האזל (פ"ה מה' נחלות ה"ה).

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

**ד. טבל ועלה ונמצא עליו דבר חוצץ אף על פי שנתעסק
באותו המין כל היום כולו לא עלתה לו טבילה עד שיאמר
ברי לי שלא היה עלי קודם לכן... דאינא למימר העמד
טמא על חזקתו ואימא לא טבל**

אשה נדה²⁸ שחפפה קודם טבילתה ועיינה בגופה לראות שאין דבר החוצץ, וטבלה ומצאה דבר חוצץ כשהיא במים²⁹, יש להחמיר שתטבול שוב.

ואם עלתה מהמים ונמצא עליה דבר חוצץ, אם סמוך לחפיפה ועיון טבלה אינה צריכה טבילה אחרת, ואם לאו צריכה טבילה אחרת.

וכמה מקרי סמוך לטבילה, שיערו חכמים ז"ל שאם בתוך עונה אחת חפפה ועיינה וטבלה כלומר שחפפה וטבלה בלילה ונמצא עליה דבר חוצץ אינה צריכה טבילה אחרת, שודאי אחר הטבילה בא עליה אותו דבר החוצץ³⁰, ויש לחוש למחמירים³¹ שצריכה טבילה אחרת, כשאפשר בקל לטבול.

ואם טבלה בעונה אחרת צריכה טבילה אחרת, אף על פי שהי' בסמוך כגון שחפפה ביום סמוך לערב וטבלה בתחילת הלילה, וצריכה לחוף שוב חפיפה

²⁸ שו"ע ונו"כ יו"ד קצט י

²⁹ בכס"מ (פ"ו מאבות הטומאה הט"ז) חידש דכת הטהרה בטבילה הוא כשיצא מהמים ולא כשנמצא עדיין כולו במים, ונחלקו עליו דאין היציאה מטהרת אלא גוף הטבילה. ולכן להלכה אם טבלה ובא עלי' דבר החוצץ כשהיא במים טהורה אפילו לא הוציאה ראשה,

³⁰ הרו"ה (בהשגות לש' הטבילה) כתב שעמא דתליא בעונה, משום דהרוצה לטבול בתוך אותה עונה שם לב יותר אם יש חציצה, ומיום ללילה הוי שני זמנים ואין שם לב אפילו בסמוך (עי' לחו"ש סקי"ג).

³¹ לחוש לרמב"ם [פ"ב מקואות הי"ז] בין כך ובין כך צריכה טבילה אחרת כיון שנמצא עליה דבר החוצץ, אלא שזו שחפפה וטבלה בתוך עונה אחת אינה צריכה לחזור ולחוף ולעיין רק תטבול טבילה אחרת, וזו שבשתי עונות צריכה לחזור ולחוף ולעיין גופה ולטבול טבילה אחרת.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

קלה במקלחת³². וי"א³³ דבעינן דוקא באותה עונה וגם סמוך, ולכתחילה יש להחמיר כדיעה זו. ובליל שבת בכה"ג לא תשטוף הראש במים קרים לפני הטבילה, שמסבכים השער.

גם באותה עונה כשהרחיקה הטבילה מהחפיפה צריכה לחזור ולחוף³⁴.

אם מצאה דבר³⁵ חוצץ אחרי שעלתה, אבל נתעסקה אחר הטבילה במין זה, אם היתה חפיפה סמוך לטבילה ובאותה עונה תולין בזה ואינה צריכה טבילה אחרת. אבל אם לא היתה החפיפה סמוך לטבילה³⁶ אין תולין אלא אם אומרת ברי לי³⁷ שלא היה דבר זה קודם הטבילה הואיל והוחזק טמא העמד טמא על טומאתו עד שתדע בוודאי שטהר³⁸.

אם לא חפפה כלל קודם, אין תולין במה שנתעסקה אח"כ, ואפילו חפפה הראש ולא חפפה שאר הגוף או שאין לה שער אינה צריכה חפיפה, ואפילו אומרת ברי לי³⁹. וכן הדין בכל הייבי טבילות⁴⁰.

³² שמא נדבק דבר החוצץ כבר קודם, דהא חזינן שלא נזהרה כראוי וחיישינן שמא לא חפפה נמי היטב. סד"ט (סקב"ח) החכ"א (כלל ק"ב סט"ו), ועיי"ש שהשינו על הפרישה דצריכה חפיפה אחרת משום שהמים הקרים סבכו שערות ראשה, ומ"מ כתב הסד"ט דיש לחוש לדברי הפרישה, ולכן בשבת וביו"ט כשטבלה במים קרים ואחר הטבילה מצאה טבעת על היר וכדו' וצריכה לטבול שוב, לא תוכל לטבול כיון דאפשר שהמים סיבכו השיער ואינה יכולה לחוף. ולמעשה אין חוששין לדינא כפרישה, אך לכתחילה יש לחוש, ותעשה חפיפה קלה במקלחת, ובליל שבת לא ישטפו הראש בצונן קודם הטבילה.

³³ ש"ך (סקי"ד) די"א דלא תליא אם הוי בעונה אחת או בשתי עונות אלא דאם החפיפה סמוך לטבילה א"צ טבילה אחרת אפילו בשתי עונות, ואם אין סמוך צריך טבילה אחרת אפילו בעונה אחת. וכתב דיש להחמיר כשתי השיטות ורק אם הוי אותה עונה וסמוך א"צ טבילה אחרת.

³⁴ ש"ך שם י

³⁵ שו"ע ונו"כ שם יא

³⁶ ט"ז שם יב שכתב דג' חלוקות יש בזה דאם תוך העונה שחפפה טבלה אין צריך טבילה אחרת ואם יש עונה צריכה טבילה אחרת א"כ נתעסקה אח"כ והיינו שעל כל פנים אין בין חפיפה לטבילה אלא עונה אחת אבל אם יש ביניהם הרבה כגון שחפפה בע"ש וטבלה מוצ"ש דחפיפה זו לא מיקרי קודם טבילה כלל אלא רחוק ממנה אז לא מהני נתעסקה אח"כ וע"כ כתב בזה לא חפפה קודם טבילה ר"ל אלא רחוק ממנה הרבה כנ"ל.

³⁷ ש"ך שם טז

³⁸ לשון הרמב"ם הלכות מקוואות פרק ב הלכה כג

³⁹ ש"ך שם ובזה יישבו הא דבגמ' הכא משמע דוקא באומרת ברי לי ובגדה סו: משמע שכל שעסקה באותו המין אין חוששים שבגמ' נדה מיירי שחפפה סמוך לטבילה, והכא בחולין מיירי כשלא חפפה סמוך לטבילה ואז אין תולין במה שנתעסקה, וצריך שוב לחוף ולטבול אלא כשאומרת ברי לי.

⁴⁰ רמב"ם שם ואפילו לתי' שכתבו התוס' כאן בד"ה עד שיאמר מרבינו תם לחלק בין גמ' נדה שתולין בנתעסקה והכא עד שתאמר ברי דהכא מיירי לטהרות ובגדה איירי לבעלה שהחמירו לטהרות יותר מלבעלה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

בית הסתרים, אם לא עיינה קודם טבילה ולא אחר טבילה, ונתעסקה בדבר החוצץ, ואח"כ מצאה דבר חוצץ, יש לחוש⁴¹ דגם כן צריכה טבילה אחרת.

אם מצאה אחר הטבילה דלדולי עור⁴² סביב הצפרנים, שמצוי שנעשה בשהי' במים חמים, כיון שעיינה וחפפה סמוך לטבילה יש לתלות שנעשה אחר הטבילה, אבל אם הרחיקה החפיפה מהטבילה יש לחוש.

ה. שחט את הושט ואח"כ נשמטה הגרגרת כשרה נשמטה הגרגרת ואח"כ שחט את הושט פסולה

מתמשת הדברים שפוסלים בשחיטה הלכה למשה מסיני שהזכור לעיל דף ט. הוא עיקור שישחט באופן שאינו קורע את סימני הבהמה.

עיקור כיצד⁴³, כגון ששחט בסכין פגום, שהפגם אינו שוחט רק נוקב וקורע, וכל שכן אם עקר קצת הסימנים ביד, או נעקר מאליו.

ועוד יש עיקור, כגון שנעקרו הסימנים או אחד מהם ממקום חיבורם בלחי, קודם שחיטה או בשעת שחיטה, בין על ידי מעשה בין מאליו, והוא הנקרא שמוטה⁴⁴, שאין שחיטה מועלת בסימנים עקורים.

ואפילו בעוף שנעקר סימן אחד והשני שלם, ושחט בשני, לא הוה שחיטה, ונבילה היא דאורייתא, דבעינן שיהיו שני הסימנים ראויים לשחיטה.

כמו שמשמע בנדה בכמה מקומות. על כל פנים למאי דפסקינן דמועיל ברי רק בחפפה, גם בטהרות נאמר כן דהא אף הרמב"ם יודה בזה.

⁴¹ דהמחבר כתב שם יב שאין לחוש בבית הסתרים דבספק בה"ס הקילו, וכרימב"א דדין ראוי לביאת מים בבה"ס הוי דרב' והוי מיעוט המקפיד דהוא ג"כ מדרב' ואזלי' לקולא, אך עיין ש"ך יט דהרוקח חולק וכתבו הפוסקים דיש לחוש לרוקח דאין להקל בבה"ס בספק חציצה יותר מבשאר מקומות.

⁴² עי' תשו' פני יהושע למגיני שלמה (ח"ב סל"ב) בציצין שפירשו מעור האצבע סביב הצפורן ונמצא כן אחר הטבילה, דמוכיח מהכא דאם טבלה סמוך לחפיפה א"צ לחזור ולטבול, דמסתמא היתה מבחינה בזה בשעת קציצת הצפרנים, וע"ש שדן אם מקפידים עליהם. ומדבריו נראה דאף בזה אם חפפה רחוק מהטבילה יש לחוש שנוצר בין החפיפה לטבילה. ודלדולי עור אלו מצויים אחר שהי' במים חמים. ובחכ"א (כלל קי"ט סט"ז) כתב בעור המדולדל שקליפות עור הבשר תלויים אינם חוצצים שהרי המים יכולים לבא שם, והצד שמחובר לבשר לעולם לא השבינן לחציצה.

⁴³ שו"ע ונו"כ כד טו שמח"ח שם יז

⁴⁴ ואין חילוק לדינא כלל בין עיקור לשמוטה, כדמשמע מלשון הפוסקים. תבו"ש כא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כל זה יש לאסור⁴⁵, בין נעשה בשעת שחיטה, בין נעשה קודם שחיטה ונשחט אחר כך, יש ליתן עליו חומרי נבילות וחומרי טריפות, ואסורים הביצים וקֶלֶב שלהם, אפילו חי י"ב חודש.

אבל במיעוט שנעשה מכל אלה, בין נעשה קודם שחיטה בין נעשה בשעת שחיטה, אפילו הרוב שנשאר אינו במקום אחד כי אם על ידי צירוף, כשר. ונראה לי דיש להחמיר בנפרד הבשר שעל הסימן מהלחי ברובו, אפילו שהמיעוט במקום אחד, בדליכא הפסד מרובה:

המנהג⁴⁶ להטריף עיקור⁴⁷, בין במיעוט קמא בין במיעוט בתרא, בין בקנה בין בוושט, ואין לשנות. בעיקור דסכין פגום, והוא הדין בנעקר הסימן ממקומו אחר שחיטת רוב הסימן וגמר שחיטת המיעוט בסימן עקור.

אבל שחט הרוב, ועקר הנשאר ביד⁴⁸, או עקן מחבורן, ולא שחט אחר כך כלל, יש להכשיר דוקא בהפסד מרובה, דלאו דרך שחיטה הוא זה, ואינו פוסל השחיטה, וכל שכן שלא יעשה כן לכתחילה לעקור מיעוט בתרא⁴⁹ בעודו חי. ואם נעקרו כי האי גוונא מעצמן, פשיטא דכשר אפילו בלא הפסד מרובה.

שחט אחד בעוף⁵⁰ ואחר כך נשמת השני, כשר, נשמת אחד ואחר כך שחט השני, פסול.

ו. שחט את הושט ונמצא הגרגרת שמוטה ואינו יודע אם קודם שחיטה נשמטה אם לאחר שחיטה נשמטה זה היה מעשה ואמרו כל ספק בשחיטה פסול

⁴⁵ שמ"ח יח ועיי"ש בתבו"ש

⁴⁶ במקומות דלא נהוג חומרות מדינות אלו, יש להתיר עיקור דסכין פגום במיעוט בתרא במקום הפסד מרובה, וכן עקר הסימן אחר הרוב וגמר שחיטת המיעוט בו. כן כתב הרשב"א בתשובות ח"א סימן שס"ז, דעיקור דסכין פסולה לרש"י במיעוט בתרא משום דהוה דרך שחיטה, ומינה דהוא הדין שחט מיעוט בתרא בסימן עקור, דמאי שנא. וכבר נתבאר בהלכות שהייה (סי' כ"ג ס"ק ט') דיש לפסוק כרש"י בדליכא הפסד מרובה. אבל עקירות שלא בשחיטה יש להתיר כהסכמת הפוסקים. שמ"ח שם כא ותבו"ש ל

⁴⁷ שמ"ח שם כ

⁴⁸ מטעם דדרך שחיטה ובמעשה שחיטה קעביד, הוה ליה כולה הדא שחיטה, אבל כהאי גוונא, לאו דרך שחיטה הוא. תבו"ש שם כט

⁴⁹ ואם תפס הקנה לבדו בגוונא דליכא למיחש לוושמ, ועקר בידו מיעוט קמא, או אפילו שחטו בפגום, יש להכשיר בהפסד מרובה

⁵⁰ שמ"ח שם כב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

אם אינו יודע⁵¹ אם נשמט אחר שחיטה או קודם גמר שחיטה, והוא הדין אם נמצא סימן השחוט שמוט ואינו יודע אם קודם גמר שחיטה נשמט או אחר כך, אמרו חז"ל כל ספק בשחיטה פסול⁵².

ואף על פי שפרנס אחר השחיטה, או משמשו ודחקו בסימן אחר השחיטה, שאפשר להשמט על ידי משמוש זה⁵³, אין תולין לומר שנעשה אחר השחיטה, גם השוחט אינו נאמן לומר הרגשתי בשעת שחיטה שלא היה שמוט, שאי אפשר לעמוד על זה, אלא אם כן אומר בדקתי אחר שחיטה ומצאתי שלא היה שמוט, שאז נאמן אפילו יחידי, כמו שנאמן על השחיטה⁵⁴.

ז. כל ספק בשחיטה ... לאתויי ספק שהה ספק דרס

כל ספק בשחיטה⁵⁵ הרי הוא ספק נבלה⁵⁶ והאוכל ממנה מכין אותו מכת מרדות.

דף יז

⁵¹ שו"ע ונו"כ שם יז שמ"ח שם כב

⁵² ועיין בנו"כ בשו"ע אי הוי ספק נבילה דאורייתא או דרבנן או דחשיב כודאי משום חזקת איסור בלבוש (סעיף י"ז) כתב וז"ל, ולא אמרינן אחר שנחבטה כו' ופרנסה נעשית שמוטה, דאין בפרנסה כח להשמיט הסימן, ואוקי בהמה אחזקתה שלא נשחטה כראוי, עכ"ל. משמע דאלו היה כח בפרנסה להשמיט, היינו תולין בפרנסה, אבל השתא דאין כח בפרנסה, ונשאר הדבר שקול, מוקמינן לה אחזקה דאינה שחוטתה. ונפק"מ אם משמשו בה אחר שחיטה בחזקה דיש כח להשמיט, תולין בה. אבל המעיין במהרי"ק גופיה, שורש ל"ה, יראה להדיא שאפילו כה"ג טריפה, דמיתתה לה מטביל ועלה ונמצא עליו דבר חוצץ (חולין י'), אפילו נתעסק באותו מין כל היום כולו אחר טבילה, דאפשר ומסתבר לתלות בו, אפילו הכי לא עלתה לו טבילה, ולא מפקינן ליה מחזקתו אלא בכרי. וה"נ כ"ז שאין ברור גמור, אף על גב דאיכא למסתבר למיתלי, לא תלינן, עיין שם. תבו"ש לא

⁵⁴ עיין שו"ע הרב שם מא כגון שאומר שבדק אחר שחיטה בבדיקה. וקא משמע לן דאף על גב דאתחזק איסורא ואיכא נמי ריעותא דהרי שמוטה לפניך אפילו הכי נאמן יחידי בדבר שהיה בידו ואף על גב דשמוטה אינה בידו לתקן הא לענין שמוטה לא איתחזק איסורא דאדרבה היא בחזקת היתר לענין שמוטה דרוב בהמות אינן שמוטות ואיסור אבר מן החי דאתחזק היה בידו לתקנו בשחיטה (מהרא"י). אבל אם לא בדק אחר שחיטה לא אמרינן אי איתא דהוי שמוטה הוי חזי ליה או מרגיש בו כי מי יוכל להבחין בזה הלא הוא כעצמים בבטן המלאה (מהרי"ק).

⁵⁵ רמב"ם הלכות שחיטה פרק ג הלכה יח

⁵⁶ לפי מה שכתב הפרי מגדים סימן י"ח [שפתי דעת ס"ק א] וריש סימן כ"ה [שפתי דעת ס"ק א] אתי שפיר, דמה שכתב הרמב"ם דכל ספק בשחיטה הוא ספק נבילה היינו דוקא רק בספק שהה ודרס, דרוב שוחטין כהוגן ואין שוהין ודורסין ואמרינן סמוך מיעוטא לחזקה דבהמה בחייה כו' והוי פלגא, הא ספק שקול מוקמינן אחזקה והוי כודאי. יד אברהם כה א ועיין שרידי אש מסכת יבמות סימן כ וש"ך קי כללי ס"ס סד ובפמ"ג שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ח. והילכתא כוותיה דרב הונא כשלא שיבר בה עצם והילכתא כוותיה דרב חסדא כששיבר בה עצם ... הוה עובדא וטרף רב יוסף עד תליסר חיותא כמאן כרב הונא ואפילו בקמייתא

השוחט בהמות רבות או עופות הרבה, צריך לבדוק בין כל אחד ואחד, ואף על פי שבדק הסכין⁵⁷ קודם שחיטה, צריך לבדוק גם אחר שחיטה⁵⁸, ואם נמצא בו פגם⁵⁹, אפילו מן הצד, אפילו התך לתוך עצם המפרקת⁶⁰, שחיטתו פסולה, ואפילו שחט הרבה עופות או הרבה בהמות, ולא בדק בנתיים. ונמצאת סכין פגומה, הרי הכל ספק נבילות ואפילו הראשונה, דחיישינן שמא בעור נפגמה ואפילו בעוף שעורו רך דינו כבהמה.

ואפילו שחט עופות ואחר כך בהמות בסכין אחד, אין אומרים מסתברא לתלות הפגם במפרקת הבהמה ולא בעור העוף, אלא כיון שלא בדק בנתיים הרי כולם בספק, ואפילו עוף הראשונה, ושחיטתו פסולה מספק⁶¹.

לפיכך השוחט בעלי חי שנים או יותר, צריך לבדוק אחר שחיטת כל אחד י"ב בדיקות כמו קודם שחיטה, כדי שאם ימצא פגימה לא יאסר כי אם שחיטה אחת שלפניה.

⁵⁷ שו"ע ונו"כ שם יח יא יב

⁵⁸ י"ב בדיקות שמ"ח שם י ואף על גב דאם לא בדקו ונאבד, שחיטתו כשירה, דמוקמינן לסכין אחזקתו, מכל מקום לכתחילה לא סמכינן אחזקה בדאפשר לברר.

⁵⁹ בין אונרת שהסכין נפגם בחודו ויש עוקץ מזה ועוקץ מזה כלומר משני צידי הפגימה יש בליטה ובין מסוכסכת שהושחז צד אחד,

⁶⁰ בשלחן ערוך (סעיף א') אפילו נגע בעצם המפרקת. וצריך לומר דלאו דוקא, דהא אפסקא הלכתא בשלחן ערוך סעיף ט"ו דכל שלא שיבר עצמות דרך שבירה שחיטתו פסולה דדרך שבירה שכתב המחבר לאו דווקא הוא, דהא איפסקא הילכתא שם דכל שלא שיבר עצמות, פירוש דבעינן, א – שבירה, ב – בעצמות, או תולין בו הפגם, אבל כאן שהיה בחתיכה ולא בשבירה, במפרקת שהוא רך ולא בעצם הקשה, א"כ א"א לתלות בו ואמרינן שמא בעור נפגמה ושחיטתו פסולה. תבו"ש שם כא

⁶¹ עיין תבו"ש שהוכיח כן מהגמ' וראשונים

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ואפילו אם⁶² ירצה השוחט להכניס עצמו לספק זה, אינו רשאי⁶³, דאתי לידי בל תשחית כשימצא פגום באחרונה ויאסרו כולם הנם, ותו דאפשר לבא לידי תקלה שיאכל הראשונים טרם נודע מבדיקה שאחר כל, ואפשר שימצא פגום ואכל ספק נבילה.

וכל שכן השוחט לאחרים שאינו רשאי להכניס ממון אחרים בספק⁶⁴, ואפילו מסרו לו לשחוט בהנם, צריך השוחט לעיין בתקנת הבעלים.

השוחט בסכין⁶⁵ שבדקו קודם שחיטה, או שמוחזק ומוצנע, ואחר שחיטה לא בדקו, ושיבר בו עצמות דרך שבירה דוקא, לא בדרך חיתוך שמוליך ומביא. ואפילו לא נשבר העצם, רק שהכה עליו בכח⁶⁶, אפילו פעם א', ונמצא הסכין פגום, כשירה, וכן שבר בו עין וכיוצא, או נפלה אאבנים או אקרקע קשה.

ודוקא שראינו שנפלה על חודה, אבל מספיקא אין תולין לומר שנפלה על חודה.

ואם שבר בה עצם המפרקת, אין תולין בו, אפילו דרך שבירה, שהוא רך, ומכל מקום בהפסד מרובה יש להקל⁶⁷ בשבר המפרקת דרך שבירה.

⁶² שמ"ח שם יא וכן דעת הלחם חמודות (דברי חמודות פ"א ס"ו ט"ו אות מ"ד), ופרי חדש (ס"ק י"ח).
⁶³ רמ"א ז"ל בהגהה (סעיף י"א) כתב דמי שרוצה להכניס עצמו לספק, רשאי, והוא מתשובות תרומת הדשן סימן קפ"ד, ועל ידו החזיק הש"ך (ס"ק י"ח), ודלא כהב"ח (ד"ה כתב מהרא"י בתרומת הדשן) שחלק עליו ופסק כמהרי"ל (הל' שחיטה אות ט') האוסר, עכ"ל. וכתב בתבו"ש כגולעני"ד העיקר כהב"ח,

⁶⁴ ואם עבר ולא בדק בנתיים, ולבסוף בדק ומצאו פגום ונאסרו כולם, נראה לי דאין צריך לשלם, דיאמר השוחט לבעלים, מנא לך דהשתא בשחיטה זו נפגם, דלמא בשלך נפגם. ולכן אם שחט שנים לאחד ולא בדק בנתיים, צריך לשלם אחד ממה נפשך, שאלו בדק בנתיים, אם מצאו יפה הרי היה הראשון כשר, ואם היה מוצא בו פגם זה, היה מתקנו, ואז היה השני נשחט בהכשר, וממה נפשך קלקל לו אחד. שמ"ח שם

⁶⁵ שו"ע ונו"כ שם טו שמ"ח שם יח

⁶⁶ דלא גרע המכה בכח אעצם מסכין שנפלה אחודה על קרקע קשה. ושבר עצמות דקאמרינן, רבותא היא, שהרי העצם לא עמד בפני הברזל, מכל מקום אמרינן דתרווייהו פגמו להדדי, וכל שכן כשהעצם שלם. תבו"ש שם לב

⁶⁷ העיקר להתמיר בדאורייתא, כמו שפסק בשלחן ערוך. וגם הט"ז לא החליט להקל, רק כתב שתמוה לו דברי השלחן ערוך. ומיהו, כיון דרבותינו (ריב"ק) [רבינו יקר] ורבינו שמריה התירו אפילו חתך במפרקת, ומעשה רב כמו שכתב המרדכי בשם, ובעל העיטור ורבותיו שהביא הטור על כל פנים מקילים בשבר המפרקת דרך שבירה, כדמוכח שם, וכן משמע דעת הרוקח (סי' ש"פ), יש להקל בהפסד מרובה במפרקת דרך שבירה כרבותינו שאחר השלחן ערוך. תבו"ש שם לג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

ט. עד אחד נאמן באיסורין

כבר התבאר במסכת יבמות דף פח. ובמסכת גיטין דף ב: שעד אחד⁶⁸ נאמן באיסורין להתירם⁶⁹ אף על פי שהוא פסול לשאר עדויות, שהרי רשע בעבירה ששחט שחיטתו כשירה ונאמן לומר כהלכה שחטתי, אבל החשוד על דבר אינו נאמן על שלו אבל נאמן הוא על אחרים.

ומן התורה סומכין על כל אדם⁷⁰ כשיאמר על שלו שדבר זה כשר הוא ומותר לאכול, וילפינן לה מקרא דכתיב (ויקרא טו פסוק כח) וְסִפְּרָה לָהּ לַעֲצֻמָּה, כלומר שהנדה נאמנת על עצמה לומר שהיא טהורה לבעלה, וכן הדין לשאר איסורין כל אדם נאמן על שלו ועל עצמו.

לפיכך כל דבר שהיה בחזקת היתר ועתה יש ספק אם הוא אסור, אם לא הוחזק לאיסור נאמן אחד לומר שהוא מותר. אבל אינו נאמן לאיסור⁷¹, ומכל מקום אמרו חז"ל דבדבר שאפשר לבררו, כגון שאומר לו אחד בא ואראך גוי מנסך יינד, צריך לחוש לדבריו ולראות אם כן הוא, כיון שאפשר לו לברר.

ואם מאמין לעד כאילו הוא שניים יש לחוש, לדבריו אף לאסור⁷².

ובדבר שאין לא חזקת היתר ולא חזקת איסור נאמן עד אחד בין לאוסרו⁷³ ובין להתירו⁷⁴.

⁶⁸ רמב"ם הלכות עדות פרק יא הלכה ז

⁶⁹ אף דבעל דבר גם כן נאמן באיסורים, מכל מקום היבא דהספק בגופו של אדם אפשר דאינו נאמן להתיר עצמו, פני יהושע ריש סוגיא דפתח פתוח [כתובות מ, א ד"ה א"ר אלעזר]. וצ"ע בתוספות גיטין דף ב' ע"ב [ד"ה עד (הראשון)]. גל' מהרש"א שם.

⁷⁰ שו"ע ונו"כ שם ג

⁷¹ אולם על העד עצמו אסור דשווייה אנפשיה חתיכה דאיסורא. ערך לחם שם.

⁷² רמ"א שם א דכל שהוא מאמין בלבו שאומר אמת אין מועיל מה שמכחישו ועל זה נאמר ויראת מאלהיך

⁷³ ועיין ש"ך שם כג וכו שלכורה לאסרו אין צריך נאמנתו דבלא"ה אסור כיון שהוי ספק איסור. וכתב שחשיב ודאי אסור בהעדאת העד ונ"מ לספק ספיקא.

⁷⁴ רמ"א שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אם היו בכאן ב' חתיכות, אחת של איסור ואחת של היתר, על אף שבמקום זה הוחזק האיסור נאמן העד לומר זה היתר וזה איסור דהרי בחתיכה שמעיד בא להתיר לא הוחזק האיסור⁷⁵.

מקום בו דנין להתיר ספק איסור דאורייתא מכח ספק ספיקא או באיסור דרבנן בספק א' מכח ספקא דרבנן לקולא, וכן כשדנין להתיר מכח כל דפריש מרובא פריש וכו' בכל אותן אופנים נקרא לא אתחזק לא לאיסור ולא להיתר ונאמן עד אחד עליו לומר שידוע בודאי שזה איסור⁷⁶.

אם מעיד בדבר השייך לחבירו ולהחמיר ולאוסרו אם ההיזק מגיע גם לו כגון שיש לו חלק בדבר ההוא אפי' שמיני שבשמינית מתוך שנאמן על שלו נאמן גם על של חבירו⁷⁷.

יש המסתפקים לומר שנאמן עד אחד להעיד שהתערב איסור בהיתר יבש ביבש⁷⁸ ולאסרו אך אינו נאמן על תערובת לח.

ע"א נאמן באיסורין להתיר רק כשמעיד שנתקן האיסור ממקום אחר ואינו מכחיש חזקת איסורו, אבל אם עד אחד בא להכחיש מה שמוחזק אצלנו זה ימים, אינו נאמן כלל⁷⁹.

⁷⁵ רמ"א ושו"ך שם כו

⁷⁶ בהגהות אמרי ברוך מובא בדרכ"ת שם לט

⁷⁷ ע' (בתשו' חות יאיר סי' ק"ט / קי"ב /) מובא בפ"ת שם י

⁷⁸ ע"י בישועות יעקב סי' ק"א שנסתפק אם ע"א נאמן לומר שנפל איסור לתוך היתר היכא דאתחזק היתרא אם זה דומה לע"א אומר נתנסך יינג דקיי"ל דאינו נאמן להוציא דבר מחזקת כשרות וכו' ועיי"ש במ"ש בזה וכו' לחלק בענין זה כך דהיכא שנעשה מהיתר איסור כגון שאומר שנשטמא טהרותו שהדבר שהי' עד עתה בחזקת טהור נימא דנעשה ממא הרי יש כאן עקירת חזקה בזה בודאי לא מהימן ע"א אבל בנאסר ע"י תערובת דמה שהי' אסור הוא גם עתה ומה שהי' היתר הוא מותר גם עתה רק מחמת שנתערבו אינו יודע אנה מונח האיסור ואנה מונח ההיתר וע"כ א"א לאדם לאכול ההיתר אבל אינו משנה את ההיתר ממה שהי' ולא האיסור ממה שהי' שהרי אינה נהפך ההיתר להיות איסור כיון שאינו נעשה נבילה מה"ת וכו' א"כ לענין ע"א מהראוי לומר שיהא נאמן שנפל איסור לתוך היתר וכו' וסיים אמנם לדינא הסכמתי בתשובה לחלק בין תערובת יבש ביבש דאין כאן סתירת חזקה שזה דומה לב' חתיכות א' של שומן וא' של חלב דנאמן ע"א לומר זה הוא חלב וזה שומן דאין כאן סתירת חזקה משא"כ באיסור שנתערב לח בלח בזה לא מהימן כיון שאינו מופרד יש כאן סתירת החזקה עיין שם:

⁷⁹ בכנה"ג בהגהות ב"י אות כ"ד שהביא מתשו' כת"י וכתב וקרוב הדבר שאפי' ב' עדים לא יהיו נאמנים ואפי' אם נרצה להכריח דב' עדים נאמנים גם בזה אבל ע"א פשיטא דאינו נאמן עב"ד ומובא בדרכ"ת שם לז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כל מקום⁸⁰ שאיתחזק איסור כלומר שהוחזק הדבר באיסור, כגון טבל, אין העד נאמן עליו להתירו⁸¹. אולם אם היה בידו⁸² לתקנו אפילו אין בידו כעת נאמן⁸³.

כל האמור אינו אלא במעיד על של אחרים, אך המעיד על שלו גם במקום שהוחזק האיסור, אדם נאמן על שלו.

אולם אם היו ב' חתיכות, אחת של איסור ודאי, ואחת של היתר ודאי, ואינו ידוע איזה הוא האיסור, למרות שקבוע פה איסור נאמן העד לומר על של אחרים, זה היתר וזה איסור.

וכן במקום שהורעה החזקה או שהיא חזקה העשויה להשתנות עד אחד נאמן⁸⁴.

בשר שאינו מנוקר מגיד או חלב, וחתוך לחתיכות י"א⁸⁵ שדינו כאיתחזק איסורא ואין עד אחד נאמן אלא אם בידו לתקנו או שהוא בשר שלו. וי"א⁸⁶ שאין זה כאיתחזק

⁸⁰ רמ"א שם ג

⁸¹ עיין הגהות אשרי חולין פ"א סי' יד ובהגהות מרדכי תקע"ט, דבמקום שאוכל ממה שמעיד עליו וודאי נאמן דלא מחזי ליה בחשוד לאכול נבילות אבל יש לחשוש שיאכיל אע"ג דקא עבר אלפנ"ע

⁸² מעלת בידו הוא דהוי כבעל דבר. גליון מהרש"א שם אות כ

⁸³ ביאור הגר"א שם כה דלא כרא"מ שכתב דוקא שעתה בידו והביאו המרדכי ריש חולין סי' תתמ"ד ושיטה אחרת לו ע"ש. ועיין הגהות אשרי חולין פ"א סי' י"ד ובמרדכי שם סי' תקע"ט דהקשה האיך נאמן עד אחד על שחיטה הא איתחזק איסורא ועתה אין בידו לתקן ולשי' הרא"ם בעי' שיהיה עתה בידו ותני' דבאיתחזק אינם נאמנים רק ריקים ופוחזים אבל עד מהימן וכשר כבי תרי נאמן כאיתחזק

⁸⁴ פ"ת שם יב וכן מוכח מפרי מגדים בפתיחה להל' שחיטה שכתב דליכא למילף מנדה דע"א נאמן באיסורים במקום דאיתחזק דהוה חזקה העשויה להשתנות דדרך דמים להפסיק ולא הוה איתחזק ולהכי עיקר הלימוד משחיטה.

⁸⁵ רמ"א שם. ותמהתי על פה קדוש שאמר כן דדוקא בטבל וכיוצא בו שהיה אסור בודאי כולו לאכול קודם התיקון ולא היה שום היתר התיקון בכל הכרי בזה אמרינן כיון דאתחזק איסורא בודאי אין עד אחד נאמן להוציאו מחזקתו להתירא אבל בשר שאינו מנוקר הא לא אתחזק הבשר לאיסור כלל אלא משום גידים או חלב שיש בו דבר זה ואסור מחמת ספק ודאי דומה למ"ש אח"כ דאם היו כאן שתי חתיכות א' של היתר וא' של איסור עד אחד נאמן לומר זהו של היתר וזהו פשוט דאפילו היו ההיתר והאיסור מחוברים שייך דין זה והיינו ממש הדין שזכרתי בבשר שאינו מנוקר דאסור מכת ספק שמא יפגע באיסור ומה שהוא מותר אחר התיקון היה מותר גם קודם התיקון אלא שלא היה מבורר ואין שייך כאן לומר דאיתחזק האיסור בודאי בהאי חתיכה. ט"ז שם ו. לא קשה מידי, דחתיכת בשר שאינה מנוקרת דמי לטבל, דכי (היכא) [היכי] דטבל קודם תיקונו כולו אסור ואחר כך כשמפריש ממנו המעשר הוא מותר, הוא הדין בחתיכה שאינה מנוקרת, שקודם הניקור כולו אסור ואיתחזק איסורא בהאי חתיכה, ומה לי בזה שיש כאן ספק איסור סוף סוף אתחזק איסורא פעם אחת בודאי בהאי חתיכה, מה שאין כן בשתי חתיכות דמעולם לא איתחזק איסור ודאי בהאי חתיכה, אלא כל חתיכה וחתיכה בפני עצמה ספק איסורא הוא. נקה"כ שם

⁸⁶ וכן מעשה בכל יום שמאמינים לכל אדם לומר שזהו בשר מנוקר ואוכלין על פיו ואף על פי שאותו שהבשר בידו אינו יכול לנקר. ט"ז שם ו. מה שהביא ממעשים בכל יום כו', כבר ידוע דדבר שאינו מצוי לא שייך בו מנהג, וכמו שכתב הרמב"ם סוף פרק י"א מהלכות (מאכלות אסורות) [שחיטה] [הלכה יג]. וגם אפשר דאם אירע לפעמים שהאמינו לאדם כך ולא היה שלו היינו משום שהיה המנקר בעיר והיה אפשר לשואלו, או אפילו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ג 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

איסורא ועד אחד נאמן⁸⁷. ולפיכך כדי לצאת כל הדעות יכול להקנות הבשר לעד המעיד, ומאחר שהוא שלו יוכל להעיד על כשרותו, ואז⁸⁸ יחזור ויקננו לבעליו הראשונים.

אולם לכו"ע אם אינו חתוך מכיון שאפשר לראות שהוא מנוקד הרי זה כשר, ואין לחוש שמא נקרו מי שאינו בקי בניקור, מכיון שכל המצויין אצל ניקור בקי אין הם⁸⁹.

בשר שהודח ונמלח וספק אם היה נקרש, אינו נקרא חזקת איסור, ונאמן עד אחד⁹⁰.

כשם שאינו נאמן עד אחד באיתחוק איסורא, אלא אם הוא בידו או שלו, כך אינו נאמן לאסור באיתחוק היתרא ואפילו הוא בידו, אלא אם הוא שלו או שנתמנה שומר עליו וכנזכר⁹¹. וי"א שאם הוא בידו נאמן⁹².

אינו בעיר וידוע שאין מנקר זולתי אחד או שנים כמו שבאמת אין רגליו מנקרי הבשר בזמן הזה רק אחד מעיר ושנים ממשפחה שבקיאין בניקור, והוה מילתא דעבידא לגלויי דלא משקר, דהא אפשר למשייליה, ודמי כאלו אומר מומחה פלוני דבכהאי גוונא ודאי מהימן. נקה"כ שם. ואני אומר אין מכאן ראייה, כי אף על פי שהוא בעצמו אינו יכול לנקר כיון שיש בידו ליתנו למנקר הוי ליה כאלו בידו לנקר. וכן כתבו התוספות בהדיא בפרק קמא דגיטין דף ב' ע"ב ד"ה עד אחד וכו'. חידושי הגרשונים.

⁸⁷ ועי' בבית מאיר שהביא מדברי הרשב"א בחידושי ליבמות שמבואר להדיא כהט"ז עיין שם ועיין בס' יין המשמה ס"ק כ' שהשיג ג"כ ע"ד הנקה"כ ונותן פנים מסבירות לדברי הט"ז בזה וסיים ולכן נראה דלעולם ע"א נאמן על ניקור הבשר והכי נקמינן עכ"ל וכ"כ בהגהותיו שבסוף הס' אות כ"ח עיין שם. דרכ"ת שם מה

⁸⁸ ויראה דבשעה שהיא נתונה לו צריך שיאמר שהיא מנוקרת, דאמירתו ראשונה לא יועיל כיון דאז לא היה שלו. ויש להסתפק אם בשעה שהיא נתונה לו לא הגיד, אך לאחר שהחזיר ליד הראשון, אי נאמן כמו בהיה בידו הכא נמי היה שלו, דהא מעלת בידו הוא דהוי כבעל דבר. ועיין ריש פרק האשה רבה [יבמות פת, א] אי טבל דידיה משום דבידו לתקנו, וכן מקשה על הקדש אי דידיה משום דבידו לאתשולי, וקשה, למה לו טעם בידו, תיפוק ליה [ה] שהוא שלו, וצריך לומר דהקדש יצא מרשותו להקדש ואינו שלו, וגם טבל חלק כהנים שבו אינו שלו, וקשה הא קודם שהקדיש וכן הטבל קודם שהגיע לידי חיוב היה שלו, וצריך לומר דצריך להיות עכשיו שלו, ונרע ממעלת בידו. גליון מהרש"א שם אות כ.

⁸⁹ ט"ז שם

⁹⁰ פמ"ג בשפתי דעת סימן ס"ט ס"ק י"א

⁹¹ ביאור הגר"א שם כא. חו"ד ביאורים ח

⁹² פמ"ג א"א סוס"י תלז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

אם נתערב חד של היתר בשתיים של איסור ובא ע"א להעיד שמכיר איזה מהם של היתר יש לדון אם נאמן. מכיון שיש רוב לאיסור הרי זה כאיתחוק איסורא⁹³. ויש שפשוט להם שנאמן שהרי אינו מעיד נגד הרוב אלא מברר שדבר זה מן המיעוט⁹⁴.

אם אחד אומר ראיתי שחבירי תיקן זה נאמן, שיש מיגו שאם רצה היה אומר אני תקנתיו. והרי הוא כבידו⁹⁵.

י. בית אפל אין פותחין בו חלונות לראות את נגעו

כבר התבאר במסכת סנהדרין דף צב. שבית אפל⁹⁶ שחוששים שיש בו צרעת אפילו חכם שיודע ודאי שזה נגע לא יגזור ויאמר נגע נראה לי בבית אלא אומר לכהן כנגע נראה לי בבית ואין פותחין בו חלונות שיוכל הכהן לראות את נגעו אלא אם אין הנגע נראה בו טהור.

יא. יצא ובא לו דרך כניסתו

כבר התבאר במסכת יומא דף נב: שביום הכפורים בסדר העבודה כשהגיע להקטרת הקטורת בקודש הקדשים הלך הכהן הגדול בדרומו של היכל כדי להכנס לקודש הקדשים הגיע אל הפרוכת החיצונה מצד הקודש שהיתה פרופה בדרום כלומר פתוחה על ידי שהיה ראשה כפולה לצד החיצון

⁹³ דהרי עד אחד אינו נאמן באיתחוק איסורא ורובא עדיף מחוקה ואף דמעשים בכל יום לקנות בשר מקצב ששחטו לו כמה בהמות ורובם נטרפו היינו משום דהרי אף באיתחוק איסורא כמה שבידו נאמן והרי ביד הקצב לשמור שלא יתערבו זו בזו אבל בנ"ד כיון שכבר נתערבו הו"ל אין בידו. בתשובת נו"ב חלק אה"ע סוס"י ס"ט. מובא בפ"ת שם יג ובפמ"ג שם פשיטא ליה שאינו נאמן במקום רוב, והעלה בנוב"י שם שנגד רובא דליתא קמן לית דינא ולית דינא שלא יהא ע"א נאמן וברובא דאיתא קמן הניח בצ"ע עיין שם ועי' בס' שב שמעתתא (מהקצה"ח) שער ו' פרק ז' שב' להיפוך דברובא דאיתא קמן ע"א נאמן וברובא דליתא קמן לא מהימן עיין שם ועי' בד"ק סי' א' ס"ק י"ג שב' שאין דברי הש"ש מוכרחים עיין שם ועי' מזה במ"ז לעיל סי' א' ס"ק א' ועי' בשו"ת מהר"ם שיק חיו"ד סי' י"ג מה שהאריך בזה וכ' שם ג"כ שאין דברי הש"ש מוכרחים ועי"ש במ"ש בזה לדינא ועי' בשו"ת בית שלמה ח"א מיו"ד סי' י' מה שהאריך בזה ובמ"ש בזה לדינא.

⁹⁴ בס' תוספות ירושלים שהוכיח מדברי הירושלמי פרק ה' דפסחים דגם בתערובות חד בארבע נאמן ע"א ויעוין בשו"ת שואל ומשיב תליתאי חלק ג' סי' ל"ח דנראה שיש לסמוך על הע"א דהוי כמברר המיעוט מתוך הרוב ובוה נאמן הע"א ושעם הדבר דנהי דע"א אינו נאמן נגד החוקה אבל נגד הרוב ככה"ג שפיר מועיל עדותו דאטו הוא סותר הרוב דהא הוא אומר שהדבר הוא מן המיעוט וגם המיעוט ישנו שם ועי"ז נאמן וכו' עיין שם באורך.

⁹⁵ פרי מגדים אורח חיים אשל אברהם סימן תלו ס"ק ח

⁹⁶ רמב"ם הלכות מומאת צרעת פרק יד הלכה ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

ונאחזות בקרם של זהב מן הדרום⁹⁷. והפנימית מצד קודש הקדשים פרופה כך בצפון. והיה עובר ביניהם עד שהוא מגיע לצפון והיה דוחק באצילי ידיו שלא ישרף הפרוכת⁹⁸. וי"א⁹⁹ שהחיצונה פרופה על כל פני המערב בקרסי זהב ממזוזת היכל דרום עד המזוזת שבצפון, וכשהיה מכפילה לאחוריה ע"י הקרסים היה מכפילה מן הדרום.

עד שלא ניטל הארון היה נכנס ויוצא לאורו של ארון¹⁰⁰. משניטל הארון היה מגשש ונכנס מגשש ויוצא.

כשהגיע לצפון ונכנס מבעד לפרוכת לקודש הקדשים הפך פניו לדרום כדי שתהא ימינו לצד הארון והלך עד שהגיע כנגד הארון ונתן המחיתה של אש בין שני הבדים. ולאחר שניטל הארון וכל ימי בית שני נתנה לאבן שתיה שהיתה שם והיתה גבוה מן הארץ שלשה אצבעות. וחפן הקטורת שבכף לתוך הפניו באופן שנתבאר שם דף מט:

לאחר שעירה לחפניו עובר את הקטרת על גבי הגחלים כמו שיבואר להלן. וממתין שם עד שיתמלא הבית עשן והניח שם הכף והמחיתה ויוצא דרך כניסתו כלומר שמהלך אחורנית מעט מעט בשחיה ובנחת עקב בעד גודל¹⁰¹, פניו לארון¹⁰², ואחוריו להיכל עד שיצא מן הפרוכת.

⁹⁷ ר"ב פרק ה משנה א ואף על גב דנמצא כשהוא מהלך בהיכל עד שמגיע לפריפה זו שהוא הולך לשמאלו שההולך ממזרח למערב והופך פניו לדרום פונה לשמאלו. ובמשנה ה' דפרק דלעיל כתב הר"ב דכל פינות כו' לא יהו אלא לימין. מ"מ כדי שכשהוא מהלך עם הפרוכת השני בתוך הדביר שנמצא שמאלו עם הפרוכת וימינו מול ארון הקודש. אבל לעשות גם פריפה הראשונה בצפון לא בעו למעבד דכבוד הוא לקדש הקדשים שלא יהיו נפתחים שתי הפרוכות בצד אחד ויהיו עיניו ניוונות מיד מבית קדש קדשים. תוספות יום טוב שם

⁹⁸ רא"ש מסכת יומא הלכות סדר עבודת יום הכיפורים

⁹⁹ תפארת ישראל – הלכתא נבירתא מסכת יומא פרק ה משנה א ו"כ לשון רש"י ד"ה שתי הפרוכת " פרופות מן הצפון לדרום".

¹⁰⁰ רא"ש שם מהירושלמי

¹⁰¹ מעשה רקח הלכות בית הבחירה פרק ז הלכה ד

¹⁰² ובסדר אתה כוננת כתוב ממטם עיניו ויצא ואין זה בגמרא אדרבה מתוך הירושלמי משמע שאינו צריך. והכי איתא בירושלמי עד שלא ניטל הארון היה נכנס ויוצא לאורו של ארון משניטל הארון היה מגשש ונכנס מגשש ויוצא. רא"ש שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ומתפלל שם בהיכל אחר שיצא תפלה קצרה שתהא השנה כתקנה, ולא היה מאריך בתפילתו שלא להבעית את העם¹⁰³ המצפים לצאתו שמוא יאמרו מת בהיכל.

יב. יכול ילך לתוך ביתו ויסגיר ... יכול יעמוד תחת המשקוף ויסגיר ... עד שיצא מן הבית כולו הא כיצד עומד בצד המשקוף ומסגיר ומניין שאם הלך לתוך ביתו והסגיר או שעמד בתוך הבית והסגיר שהסגרו מוסגר

בבית שנראה בו נגע צרעת אפילו¹⁰⁴ חכם שיודע ודאי שזה נגע לא יגזור ויאמר נגע נראה לי בבית אלא אומר לכהן כנגע נראה לי בבית, וצוה הכהן ופינו את הבית ואחר כך יבוא הכהן ויכנס ויראה הנגע.

וכבר התבאר במסכת נדרים דף נו: שאחר שיראה הכהן את הנגע יעזוב את הבית, בטרם יכריז על טומאתו, אך אין הוא יוצא אלא פתח הבית.

ויצא ויעמוד על פתח הבית בצד המשקוף ויסגיר ויאמר בית זה מוסגר¹⁰⁵, או יחליט ויאמר בית זה מוחלט, או יפטור שנאמר (ויקרא יד פסוק לח) ויצא הפה מן הפתח אל פתח הפתח ויהסגיר את הפתח שבעת ימים, לא שיסגיר והוא בתוך ביתו או בתוך בית המנוגע או תחת המשקוף אלא בצד פתחו. ויא¹⁰⁶ שהסגרת הבית הוא סגירת הדלת ממש.

¹⁰³ ומכאן ראייה שלאחר שנכנס בהיתר להיכל אין איסור לשהות שם אפילו הרבה, שהרי תפלה זו היתה בהיכל ופשיטא שתפלה זו אין לה שום רמז בכתוב אלא תקנת חכמים היא ואם איתא דכל ששהה לאחר שכלתה עבודתו חייב, הדבר תמוה איך תקנו לכ"ג להתפלל בהיכל דאיכא איסור לאו דביאה ריקנית, אלא ודאי דכל דלא מיחייב משום ביאה תו לא מיחייב אפי' אם שהה שם כל היום כולו. וגדולה מזו נ"ל דאפילו נכנס לעבוד ולא עבד ושהה שם פטור כיון דהכניסה היתה אדעתא דעבודה. משנה למלך הלכות ביאת המקדש פרק ג הלכה יט

¹⁰⁴ רמב"ם הלכות טומאת צרעת פרק יד הלכה ג ד

¹⁰⁵ מדברי רבינו משמע שיאמר בפה שיסגיר אותו כשאר נגעים אחרים. מל"מ. ובאמת שכן משמעות הדברים וגם השכל מקבלו, אמנם המבי"ט ז"ל בקרית ספר כתב על דברי רבינו כדברי רש"י וכו'. מעשה רקח.

¹⁰⁶ נראה מדברי רש"י והר"ן והרא"ש והתוספות שם דס"ל דקרא דוהסגיר את הבית דכתב רחמנא הוא סגירת הדלת ממש שכן פירשו במאי דאמרינן יכול ילך לביתו ויסגיר דהיינו ע"י חבל ארוך או ע"י שליח ולא ידעתי

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

ואם עמד תחת המשקוף או שהלך לביתו והסגיר הרי זה מוסגר. אך אם הסגיר בתוך הבית אין הסגרו הסגר¹⁰⁷.

מאין למדו זה רבותינו והא נבי ננעי אדם כתיב והסגיר הכהן את הנגע וכן נבי ננעי בנדים והתם פירוש הסגר הוא שיאמר הכהן שהוא מוסגר לפי שהכל תלוי בפי הכהן שיחליט או יפטור או יסגיר. מל"מ שם
¹⁰⁷ שדוקא אם עבר ולא עמד בצד המשקוף בין שהלך לביתו בין שעמד תחת המשקוף הסגרו הסגר דהא מ"מ יצא מן הבית דהא בכל דוכתא מן האגף ולחוץ לא הוי בכלל בית אבל היכא דלא יצא מן הבית כלל והסגירו בתוך בית המנוגע אפשר דלא מהני הסגר זה. מל"מ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

